

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Vaikų ir paauglių psichiatrija 8 kreditai (212 val.)	Medicina (06 B)	Medicinos	Psichiatrijos klinika
Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius	Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius
Paskaitos	-	Seminarai	-
Konsultacijos	1 kreditas (27 val.)	Individualus darbas	7 kreditai (185 val.)

Dalyko anotacija:

Dalyko tikslas: suteikti naujausias žinias apie vaikų ir paauglių psichiatrijos kaip medicinos mokslo ir praktikos srities metodus, koncepcijas, jų raidą, remiantis biopsichosocialiniu modeliu.

Tematika. Vaikų ir paauglių psichiatrijos istorija, dabartinė situacija ir ateities perspektyvos. Vaikų emocinės ir psichosocialinės raidos etapai. S. Freud o, E. Ericksono, J. Piaget rados koncepcijos Ankstyvųjų motinos – vaiko santykių ypatumai, prieraišumo formavimosi ypatumai, jų reikšmė tolesnėje psichosocialinėje raidoje. Paauglystės periodo psichosocialiniai ypatumai. Vaikų psichikos sutrikimų rizikos veiksniai ir apsauginiai faktoriai. Biopsichosocialinė paradigma vaikų ir paauglių psichiatrijoje. Kompleksinio vaikų psichinės būsenos ir raidos įvertinimo pagrindai. Klinikinių atvejų nagrinėjimo pagal raidos trajektorijas pagrindiniai principai. Vaiko psichinės būklės aprašymo ir tyrimo būdai. Sutrikimų diagnostika pagal TLK-10 diagnostinę sistemą.

Šiuolaikinė protinio atsilikimo samprata. Psichologinės raidos sutrikimai: specifiniai tarimo ir kalbos sutrikimai, specifiniai mokymosi sugebėjimų raidos sutrikimai, specifinis judesių raidos sutrikimas, specifiniai mišrūs raidos sutrikimai. Vaikų autizmas ir kiti įvairiapusiai raidos sutrikimai.

Hiperaktyvumo ir dėmesio koncentracijos sutrikimai, klinikos ypatumai vaikų bei suaugusiųjų amžiuje, psichosocialinės adaptacijos ypatumai. Hiperkinezinis elgesio sutrikimas.

Apleistumas, smurtas ir prievarta vaikų atžvilgiu. Vaikų potrauminio streso sutrikimai.

Emocijų sutrikimai, prasidedantys vaikystėje: atsiskyrimo nerimo sutrikimas vaikystėje, fobinis nerimo sutrikimas vaikystėje, socialinio nerimo sutrikimas vaikystėje, konkurencijos šeimoje tarp vaikų sutrikimas, kiti emocijų sutrikimai vaikystėje. Mišrūs elgesio ir emocijų sutrikimai: depresinis elgesio sutrikimas, kiti mišrūs elgesio ir emocijų sutrikimai. Obsesinis – kompulsinis sutrikimas, jo ypatumai vaikų bei paauglių amžiuje.

Socialinio bendravimo sutrikimai, prasidedantys vaikystėje ir paauglystėje: elektyvusis mutizmas, reaktyvusis prieraišumo sutrikimas vaikystėje, neslopinamas prieraišumo sutrikimas vaikystėje, kiti socialinio bendravimo sutrikimai vaikystėje. Valgymo sutrikimai – nervinė anoreksija, nervinė bulimija vaikų ir paauglių amžiuje. Neorganiniai miego sutrikimai bei jų ypatumai vaikų bei paauglių amžiuje.

Trumpalaikiai ir lėtiniai judesių arba balso tikai, de la Tourette sindromas. Mikčiojimas. Greitakalbė. Neorganinė enurezė. Neorganinė enkoprezė. Mitybos

sutrikimas kūdikystėje ir vaikystėje. Pika kūdikystėje ir vaikystėje. Stereotipiniai judesiai.

Psichoziniai sutrikimai vaikų amžiuje. Šizofrenijos ypatumai vaikų ir paauglių amžiuje. Afektyvių sutrikimų – manijos, depresijos, bipolinio afektyvio sutrikimo ypatumai vaikų ir paauglių amžiuje. Suicidinis elgesys vaikų ir paauglių amžiuje.

Vaikų elgesio sutrikimai: prieštaraujancio neklusnumo sutrikimas, elgesio sutrikimas, pasireiškiantis tik šeimoje, socializuotas elgesio sutrikimas, nesocializuotas elgesio sutrikimas, kiti elgesio sutrikimai.

Alkoholizmo, narkomanijos problemos vaikų ir paauglių amžiuje.

Biologinių ir psichologinių gydymo metodų taikymas bei derinimas vaikų ir paauglių psichiatrijoje.

Rekomenduojama literatūra:

1. TLK-10 psichikos ir elgesio sutrikimai: klinika ir diagnostika / PSO, Lietuvos psichiatrių asociacijos Leidybos komitetas; Kaunas : "Medicina", 1992.
2. Dembinskas A. ir kt. Psichiatrijos vadovėlis. Vilnius, 2003.
3. Rutter's Child and Adolescent Psychiatry, 5th Edition, Edited by M. Rutter, D. V. M. Bishop D. S. Pine, S. Scott, J. Stevenson, E. Taylor and A. Thapar © 2008 Blackwell Publishing Limited. ISBN: 978-1-405-14549-7
4. Lesinskienė S., Karalienė V. Emocinės raidos įtaka tolimesniam vaiko asmenybės vystymuisi. Švietimo ir mokslo ministerija, SPCC, ISBN 978-9955-902-08-9, Vilnius, 2008, 69 p.
http://portalas.emokykla.lt/Documents/Metodiniai%20leidiniai/SPCC/emocine_s.pdf
5. Sisteminių ligų sąrašas: tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtmatis pataisytas ir papildytas leidimas, Australijos modifikacija (TLK-10-AM) Vilnius: UAB "Vaistų žinios", 2011.
6. Žukauskienė R. Raidos psichologija. Integruotas požiūris. Margi raštai, 2012, 680 p.
7. Diagnostic and statistical manual of mental disorders : DSM-5. 5th ed. American Psychiatric Association. Washington, 2013. - 970 p.
8. Lesinskienė S. Psichikos ligos, skyrius Vaikų ligos ir slauga, Mokomoji knyga, ISBN 978-5-420-01751-7, Vilniaus universitetas, Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2014, 304-369 p.
9. Lesinskienė S. Elgesio ir psichikos sutrikimai. Skyrius Pediatrijos praktikos vadove, mokomoji knyga, ISBN 978-9955-9742-5-3, 2015, 690-741 p.
10. <http://iacapap.org/iacapap-textbook-of-child-and-adolescent-mental-health>

Konsultuojantys dėstytojai:

1. **Sigita Lesinskienė (prof. dr.):**
 1. **Lesinskienė S.** Savęs žalojimas tarp vaikų ir jaunuolių. *Pediatrija*, ISSN 1648-4630, 2013, 1(60), 64-68.
 2. **Lesinskienė S.,** Jakaitė M., Karalienė V. Vaikai, tėvai, gydytojai – kaip rasti bendrą kalbą? Kas apie tai kalbama prierašumo teorijoje? *Pediatrija*, ISSN 1648-4630, 2013, 1(60), 69-75.
 3. Kiburtaitė G., Lesinskienė S. Potrauminio streso sutrikimo ypatumai skirtingais vaiko raidos periodais. *Pediatrija*, ISSN 1648-4630, 2016, nr. 1(73), 75-80.
 4. **Lesinskienė S.,** Lukminaitė J., Antanavičiūtė R. Medikamentinio gydymo režimo laikymosi ypatumai vaikų ir paauglių psichiatrijoje. *Pediatrija*, ISSN 1648-4630, 2013, 4(63), 65-68.
 5. Parental use of corporal punishment in Europe: intersection between public health and policy. duRivage N, Keyes K, Leray E, Pez O, Bitfoi A, Koç C,

	<p>Goelitz D, Kuijpers R, Lesinskiene S, Mihova Z, Otten R, Fermanian C, Kovess-Masfety V. PLoS One. 2015 Feb 12;10(2):e0118059. doi: 10.1371/journal.pone.0118059. eCollection 2015. PMID: 25674788.</p> <p>6. Suicidal ideation and mental health disorders in young school children across Europe. Kovess-Masfety V, Pilowsky DJ, Goelitz D, Kuijpers R, Otten R, Moro MF, Bitfoi A, Koç C, Lesinskiene S, Mihova Z, Hanson G, Fermanian C, Pez O, Carta MG. J Affect Disord. 2015 May 15;177:28-35. doi: 10.1016/j.jad.2015.02.008. Epub 2015 Feb 19. PMID: 25745832.</p> <p>7. Is time spent playing video games associated with mental health, cognitive and social skills in young children? Kovess-Masfety V, Keyes K, Hamilton A, Hanson G, Bitfoi A, Golitz D, Koç C, Kuijpers R, Lesinskiene S, Mihova Z, Otten R, Fermanian C, Pez O. Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol. 2016 Mar;51(3):349-57. doi: 10.1007/s00127-016-1179-6. Epub 2016 Feb 5. PMID: 26846228.</p>
<p>2.</p>	<p><u>Dainius Pūras (prof. dr.):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Puras D. Developmental disabilities: challenges for research practices and policies in the 21st century//Developmental Medicine and Child Neurology, 2009, 51, 6, 415-415. Puras D., Sumsiene E. Child and adolescent mental health in Europe. Research on best practice. Eurohealth, vol. 15, No.4, 2010. -p.14-15. Puras D., Povilaitis R. Development of child mental health services in Central and eastern Europe. In: Increasing awareness of child and adolescent mental health.Eds.: Garralda M.,Raynaud J-P. Rowman & Littlefield Publishing Group, inc. 2010: p. 253-279. Pūras D. Principles to guide a regional agenda on the right to health. Glob Soc Policy 2015 Dec;15(3):335-337 http://www.pubfacts.com/author/Dainius+Puras Veniūtė M., Pūras D. Attitudes towards social inclusion of people with mental disabilities in Lithuania in 2006 and 2015. DOI: http://dx.doi.org/10.1093/eurpub/ckv170.081 ckv170.081 First published online: 6 October 2015 The European Journal of Public Health, Vol. 25, Supplement 3, 2015 http://eurpub.oxfordjournals.org/content/25/suppl_3/ckv170.081 Pūras D., Kišūnaitė A.. Child Welfare and Juvenile Justice in Lithuania: Historical and Critical Review. Adolescent Psychiatry, 4(4), 284-292 Volume 6, 4 Issues, 2016. ISSN: 2210-6774 (Online). http://benthamsience.com/journals/adolescent-psychiatry/volume/4/issue/4/page/284/ Joseph J.M., Rey M., Francisco B., Assumpção Jr, Carlos A. Bernad, Fusun Çetin Çuhadaroğlu, Bonnie Evans, Daniel Fung, Gordon Harper, Loïc Loidreau, Yoshiro Ono, Dainius Pūras, Helmut Renschmidt, Brian Robertson, Olga A. Rusakoskaya, Kari SchleimerHistory of child psychiatry IACAPAP Textbook of Child and Adolescent Mental Health, Chapter J.10, 1-72, http://iacapap.org/wp-content/uploads/J.10-History-Child-Psychiatry-2015.pdf
	<p>Vilniaus universiteto Medicinos, Odontologijos ir Visuomenės sveikatos kryptių mokslo doktorantūros komitetų ir Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Mokslo komiteto teikimu patvirtinta Medicinos fakulteto Taryboje 2016-10-18 d. protokolo Nr. (1.1.)-150000-TP-7(618).</p>
	<p>Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Dekanas Prof. (HP) dr. Algirdas Utkus:</p>